

Zevende Voortgangsrapportage PMR/750ha

Vastgesteld door het Bestuurlijk Overleg PMR/750ha op 25 februari 2010

Als eerste aanspreekpunt voor het Programma PMR/750ha heeft de provincie Zuid-Holland samen met haar bestuurlijke partners de stadsregio Rotterdam en de gemeente Rotterdam afspraken gemaakt over de onderlinge taak- en rolverdeling en samenwerking en deze vastgelegd in een programmabeheersstructuur (zie bijlage 1). Sluitstuk daarvan is de Administratieve Organisatie, waarbij op productniveau de voorwaarden worden geschapen voor eenduidigheid in sturing, control, administratie en informatiestromen.

Verslagperiode Zevende Voortgangsrapportage

Deze Zevende Voortgangsrapportage PMR/750ha heeft betrekking op de periode van 1 juli tot en met 31 december 2009. Voor het programma en de deelprojecten volgt een beschrijving van de voortgang van de mijlpalen over de genoemde verslagperiode, waarna ook een korte doorkijk volgt voor de komende periode. In een paragraaf 'planning' wordt voor alle deelprojecten inzicht gegeven in de mijlpalen tot en met eind 2011.

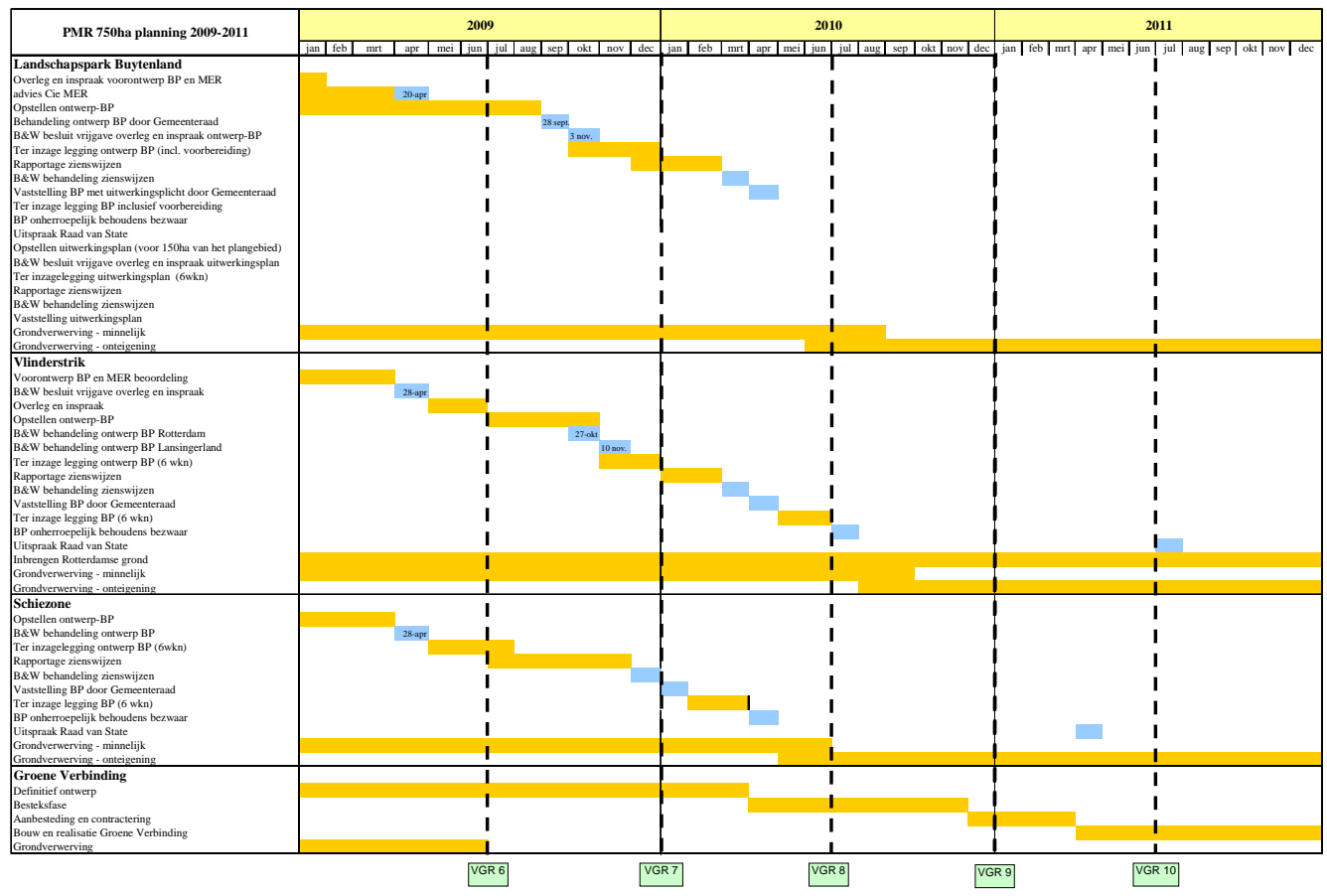
Communicatie Programma PMR/750ha

Via de website www.kiezenvoorgroen.nl worden alle bij PMR/750 ha betrokken partijen en geïnteresseerden tijdig geïnformeerd over actuele ontwikkelingen. Het project Buytenland werkt daarnaast al enige tijd met schriftelijke en digitale nieuwsbrieven die worden verspreid in en rondom het plangebied. Sinds het laatste kwartaal van 2009 maakt ook de Vlinderstrik gebruik van het middel 'schriftelijke nieuwsbrief' en hanteert zij de huisstijl van PMR/750ha. Nieuws over de Groene Verbinding wordt meegenomen in de nieuwsbrief Buytenland. In 2010 zal de huisstijl van PMR/750ha verder worden uitgebouwd (in de vorm van werk-aan-de-weg borden en dergelijke).

De wijze van communicatie per deelproject wordt behandeld in de volgende paragrafen.

Planning

De deelprojecten van het programma PMR/750ha bevinden zich thans in de Ontwerp/RO-fase. De inzet van de PMR-partners is voor alle deelprojecten van PMR/750ha gericht op in 2010 vastgestelde bestemmingsplannen. Het belang van in 2010 vastgestelde bestemmingsplannen wordt ingegeven door de politieke koppeling tussen Maasvlakte 2 en PMR/750ha. In de onderstaande figuur is een planning opgenomen, waarbij per deelproject de mijlpalen voor 2009, 2010 en 2011 zijn weergegeven. Hoewel er bij de deelprojecten (enige) vertraging is opgetreden, past de planning binnen de afspraken van de UWO en het Uitvoeringsprogramma PMR/750ha. Wijzigingen ten opzichte van de in de zesde voortgangsrapportage opgenomen planning worden toegelicht bij de voortgang van de deelprojecten onder de kopjes 'planvorming'. De stippellijnen markeren de peildata van de halfjaarlijkse Voortgangsrapportages PMR/750ha aan de Tweede Kamer.

NB Aanneمة bij deze planning is dat de gemeenteraad van Albrandswaard eind april 2010 een bestemmingsplan Buytenland, incl. uitwerkingsplicht, vaststelt. De planning voor een daarop volgend vast te stellen uitwerkingsplan is niet duidelijk. Afhankelijk van de voortgang van het bestemmingsplantraject, kunnen Provinciale Staten van Zuid-Holland besluiten tot het opstellen van een inpassingsplan.

Voortgang deelprojecten PMR/750ha

- PKB-doel: Landschapspark Buytenland op Midden-IJsselmonde (600ha natuur- en recreatiegebied)

Organisatie

In de verslagperiode heeft het projectteam Buytenland - de uitvoeringsorganisatie van de provincie Zuid-Holland en de gemeente Albrandswaard - zich toegespitst op het plannen, begeleiden en uitvoeren van de planprocedure inzake het bestemmingsplan. Daarnaast bereidt de organisatie zich voor op de realisatie van het natuur- en recreatiegebied. Hierbij gaat het om de verwerving van gronden en de uitwerking van de inrichting en het beheer van het gebied.

Planvorming

Eind juli 2009 hebben Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland aan de gemeente Albrandswaard als cruciale data voor de procedure aangemerkt: 1 november 2009 tervisielegging van het ontwerpbestemmingsplan; vaststelling van het bestemmingsplan uiterlijk eind februari 2010 (vóór de gemeenteraadsverkiezingen). Op 28 september 2009 heeft het College van B&W van Albrandswaard de gemeenteraad geraadpleegd over het ontwerpbestemmingsplan. De raadsfracties uitten kritiek op onder meer de uitwerking van de transformatie van het gebied (geringe ruimte voor agrarische bedrijvigheid) en onduidelijkheid over het toekomstige beheer van het Landschapspark.

Gelet op de uitkomst van de raadsconsultatie hebben Gedeputeerde Staten zoveel zorg over de voortgang van de bestemmingsplanprocedure dat

zij op 3 november 2009 een principebesluit nemen tot het opstellen van een provinciaal inpassingsplan. Deze zorg hangt samen met het voornemen van het College van B&W om in het ontwerpbestemmingsplan een uitwerkingsplicht op te nemen voor 150 ha van het plangebied. Gedeputeerde Staten achten deze uitwerkingsplicht om diverse redenen een ondermijning van de voortgang van het planproces (extra planprocedure, geen basis voor oenteigening met uitstraling naar het hele plangebied, onzekerheid voor betrokkenen). Deze voortgang is van belang vanwege de met het Rijk in de UWO en het Uitvoeringsprogramma gemaakte afspraken en de politieke koppeling tussen de PMR-onderdelen.

Het College van B&W van Albrandswaard legt op 12 november 2009 het ontwerpbestemmingsplan Buytenland ter inzage, met daarin de uitwerkingsplicht voor 150 ha. Het gaat om een nader te maken keuze tussen natuurakkers en natte natuur. Op 2 december 2009 besluit de provinciale Statencommissie Ruimte en Wonen het voorstel van GS tot een inpassingsplan vooralsnog niet te volgen en de gemeente de

ruimte te geven om uiterlijk eind februari 2010 een bestemmingsplan met een eventuele uitwerkingsplicht vast te stellen. Een mogelijk daarop volgend uitwerkingsplan dient uiterlijk in juni 2010 te worden vastgesteld.

Op 23 december 2009 - de sluitingsdatum van de terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan - heeft de gemeente Albrandswaard in totaal 320 zienswijzen ontvangen. Diverse zienswijzen stellen de uitgangspunten van de PKB PMR ter discussie, zetten vraagtekens bij de behoefte aan recreatiegebied, geven blijk van oppositie tegen de komst van natte natuur en vragen om duidelijkheid over het toekomstig beheer en de financiële haalbaarheid van het bestemmingsplan. Diverse PMR-partners – Rijk, gemeente Rotterdam, stadsregio Rotterdam en provincie Zuid-Holland vragen de gemeente geen uitwerkingsplicht op te nemen in het vast te stellen plan vanwege het risico op vertraging.

Bij brief van 13 januari 2010 heeft het College van B&W aan Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten van Zuid-Holland laten weten dat – gelet op de omvang en complexiteit van de zienswijzen – het niet haalbaar is om het bestemmingsplan voor eind februari 2010 aan de gemeenteraad voor vaststelling aan te bieden. Reden hiervoor is dat zorgvuldigheid en kwaliteit voor snelheid gaan. Vaststelling van het bestemmingsplan met een uitwerkingsplicht door de nieuw gekozen gemeenteraad is mogelijk op 26 april 2010. In dezelfde brief spreekt de gemeente een voorkeur uit voor een ander scenario waarbij een bestemmingsplan zonder uitwerkingsplicht wordt vastgesteld. De mogelijkheid hiertoe is afhankelijk van de inspanning van de provincie Zuid-Holland om tijdig informatie en perspectief te bieden op het vlak van inrichting en beheer van het gebied.

Op 10 februari 2010 bespreekt de Statencommissie Ruimte en Wonen de voortgang van het bestemmingsplantraject op basis van een rapportage van Gedeputeerde Staten. Afhankelijk van de uitkomst van deze vergadering kunnen Provinciale Staten van Zuid-Holland besluiten tot het opstellen van een inpassingsplan. Mocht dat het geval zijn, dan is de behandeling en het vrijgeven van het ontwerp inpassingsplan door Gedeputeerde Staten gepland voor medio mei 2010. Daarna volgt de tervisielegging van het ontwerp van medio mei tot eind juni 2010. Vaststelling van het inpassingsplan door Provinciale Staten is in dit scenario voorzien voor eind 2010.

Ten opzichte van de in de zesde voortgangsrapportage opgenomen planning is er vertraging in de planvorming. Deze vertraging wordt veroorzaakt door het feit dat de gemeente Albrandswaard heeft aangegeven meer tijd nodig te hebben voor een zorgvuldige afhandeling van de zienswijzen, alvorens de gemeenteraad het bestemmingsplan met een uitwerkingsplicht kan vaststellen..

Grondverwerving

Vooruitlopend op de vaststelling van het bestemmingsplan worden gesprekken gevoerd met eigenaren en pachters over grondverwerving. Deze gesprekken vinden plaats in het kader van minnelijke verwerving, waarbij de grondeigenaar en de provincie in overleg komen tot een prijs en voorwaarden voor verkoop. In het zuidelijk deel (het gebied ten zuiden van de Essendijk) gebeurt dit op basis van volledige schadeloosstelling. Het verwervingskader hiervoor is de door Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland in mei 2008 vastgestelde ruimtelijke visie. Om voor het gebied ten noorden van de Essendijk volledige schadeloosstelling te kunnen bieden, is een besluit van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland noodzakelijk. Dit besluit is voorzien in de eerste kwartaal van 2010.

In de verslagperiode is een vervolg gegeven aan de gesprekken met agrariërs en grondeigenaren in het kader van de minnelijke verwerving. De provincie heeft met nagenoeg alle van de 55 grondeigenaren in het gebied gesprekken gevoerd. Deze gesprekken hebben in drie gevallen geleid tot een overeenkomst voor een areaal van ongeveer 10 hectare. Bovenop de 17 hectare die de provincie reeds in eigendom had, is er nu voor 27 hectare in bezit van de provincie. Daarnaast heeft de provincie voor een areaal van nog eens 10 hectare bij vier grondeigenaren een contract in voorbereiding, waarmee de grondoverdracht in 2010 wordt afgerond. Voorts heeft de provincie voor een oppervlakte van in totaal 131 hectare biedingen uitstaan of biedingen in voorbereiding. Ambitie is dat deze in de loop van 2010 leiden tot overeenkomsten met betrokken grondeigenaren.

In 2009 zijn de eerste ervaringen opgedaan met de aankoopwaarde van de gronden in het gebied. De verwachting is dat dit de minnelijke verwerving in 2010 zal ondersteunen, omdat er meer duidelijkheid bestaat over marktconforme prijzen. Van belang voor de voortgang van de grondverwerving is dat er snel duidelijkheid volgt over de definitieve bestemming van het plangebied.

De grondverwerving past binnen de in het Uitvoeringsprogramma PMR/750 ha opgenomen planning en afspraken.

Vorbereiding op het beheer

Parallel aan het bestemmingsplantraject werkt de provincie Zuid-Holland met de gemeente Albrandswaard, het Zuid-Hollands Landschap, Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde, waterschap Hollandse Delta en geïnteresseerde particuliere beheerders aan een gezamenlijke visie op de inrichting en het toekomstig beheer. De provincie Zuid-Holland betreft beheerders bij de planvorming, aangezien deze vanuit hun expertise goed kunnen adviseren over kostenoptimalisatie van de verschillende varianten en hun mogelijke toekomstige rol in het beheer van het landschapspark. Opzet is dat de institutionele beheerders Zuid-Hollands Landschap, Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde en waterschap Hollandse Delta begin 2010 door de Stuurgroep Buytenland worden benoemd als 'preferred suppliers'.

Inzet van de provincie is om met genoemde partijen medio 2010 een inrichtings- en beheervisie vast te stellen. Hierna volgt het opstellen van het inrichtings- en beheerplan. Vaststelling van het inrichtingsplan is gepland voor juli 2011. Vaststelling van het beheerplan is voorzien voor oktober 2011. De provincie streeft ernaar in 2013 te beginnen met de gefaseerde inrichting van Landschapspark Buytenland.

Communicatie

Het Strategisch Omgevingsmanagement (SOM) vormt binnen het project inmiddels een vaste leidraad voor de omgang met stakeholders en de door hen aangedragen omgevingsissues. De focus hierbij ligt steeds op de belangen en niet op de standpunten van stakeholders. Ten aanzien van prioritaire issues moet gedacht worden aan: behoud cultuurhistorische elementen, goede waterkwaliteit, behoud van open landschap, toekomstig beheer, Rhoonse vuilnisstort, financiële onderbouwing en het ondernemen met natuurakkers. Na de uitvoerige analysefase in het voorjaar van 2009, zijn rond de zomer strategieën ontwikkeld voor het oplossen van de prioritaire omgevingsissues. Vervolgens is een start gemaakt met het

verkennen van mogelijke oplossingen samen met de stakeholders die een aanmerkelijk belang hebben bij een prioritair issue. Voorbeelden hiervan zijn een tweetal bezoeken naar referentienatuurgebieden, de kick-off bijeenkomst Rhoonse Stort en kleine bijeenkomsten met bewoners en agrariërs. Uit dit overleg blijkt dat er interessante mogelijkheden zijn om de uiteenlopende belangen van stakeholders met elkaar te verbinden en zo uiteindelijk tot een betere inpassing en een aantrekkelijker inrichting van het landschapspark te komen. De provincie zal de dialoog met stakeholders in 2010 pro-actief voortzetten.

In de periode van tervisielegging van het ontwerpbestemmingsplan heeft de gemeente Albrandswaard voor bewoners en belanghebbenden twee informatie inloopdagdelen georganiseerd.

De provincie Zuid-Holland heeft in een vraag & antwoorden rubriek op www.kiezenvoorgroen.nl, in regionale persberichten en in nieuwsbrieven uitleg gegeven over de zienswijze van GS op het ontwerpbestemmingsplan en de ontstane situatie.

Tegelijkertijd continueerde zij (om vertraging op deelonderwerpen te voorkomen) de individuele gesprekken met samenwerkingspartners en particulieren over grondverwerving en deelprojecten zoals de verontreiniging bij de Rhoonse stort. Ook is een vervolg gegeven aan het belevingswaardenonderzoek Buytenland.

In drie workshopsessies en diverse face-to-face gesprekken hebben samenwerkingspartners gesproken over de gewenste toekomstige identiteit van het Landschapspark, waarbij de uitkomsten van het belevingsonderzoek als basisgegevens diende. De ideeën voor de nieuwe identiteit vormen de leidraad voor de inrichtingsplannen van Buytenland en zijn gebaseerd op (voorontwerp bestemmings)plannen en onderzoeken die tot en met december 2009 zijn opgeleverd.

Nieuws over Landschapspark Buytenland wordt verstrekt via www.kiezenvoorgroen.nl, de schriftelijke Informatiekrant Buytenland, de digitale informatiekrant 'nieuws uit het Buytenland' en via bewonersbrieven en persberichten. In de verslagperiode zijn tien artist impressies ontwikkeld die de inrichtingsvisie van de provincie Zuid-Holland weergeven. Eind 2009 is via TV West en RTV Rijnmond de serie 'Wat Nou Zuid-Holland' uitgezonden. In één van de elf afleveringen is het Landschapspark Buytenland besproken. Een bewoner, een ondernemer en de ANWB kwamen hierin aan het woord.

- PKB-doel: Noordrand: Schiezone (50ha natuur- en recreatiegebied) en Schiebroekse en Zuidpolder (“Vlinderstrik”, 100ha natuur- en recreatiegebied)

Organisatie

In de verslagperiode is de uitvoeringsorganisatie van de gemeente Rotterdam aangepast aan de voortgang van de projecten.

Schiezone

De organisatie van de Schiezone heeft zich toegespitst op de juridisch-planologische procedure, die nodig is om de plannen tot uitvoering te kunnen brengen: het bestemmingsplan. De organisatie heeft in goede samenwerking met de Vereniging Natuurmonumenten een inrichting- en beheerplan opgesteld. De definitieve versie van het voorstel zal begin maart 2010 worden gepresenteerd aan de belanghebbenden en omwonenden. In 2011 zal de inspanning met name gericht zijn op de resterende nog te verwerven gronden (ca. 10 ha). De organisatie zal dan ook meer worden toegespitst op de uitvoering (Natuurmonumenten) en de verwerving vanuit het Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam.

Vlinderstrik

De organisatie van de Vlinderstrik is in de tweede helft van 2008 gestart met het juridisch verankeren van het vastgestelde masterplan voor het gebied door aanpassing van de vigerende bestemmingsplannen in de gemeenten Rotterdam en Lansingerland. Dit is gepaard gegaan met een MER-beoordeling.

Planvorming

Schiezone

Het ontwerpbestemmingsplan is in 2009 afgerond evenals de definitieve versie van het inrichting- en beheerplan. Het bestemmingsplan is op 18 februari 2010 vastgesteld door de gemeenteraad van Rotterdam. De definitieve versie van het inrichting- en beheerplan wordt begin maart aan bewoners en belanghebbenden gepresenteerd. De opmerkingen van bewoners en belanghebbenden op het in september 2009 gepresenteerde concept inrichting- en beheerplan zijn in het definitieve plan verwerkt. Verdere inspraak is dan niet meer mogelijk.

Vlinderstrik

In de bestuurlijke besluitvorming en de ruimtelijke procedures voor de Vlinderstrik trekken de gemeenten Rotterdam en Lansingerland samen en daarmee gelijktijdig op. In navolging op het voorontwerpbestemmingsplan is in de tweede helft van 2009 het ontwerpbestemmingsplan Vlinderstrik behandeld in de colleges van B&W van de gemeenten Rotterdam en Lansingerland. Het ontwerpbestemmingsplan maakt de aanleg van 100 hectare natuur- en recreatiegebied voor PMR (en 40 aanvullende hectares) in de Zuid- en Schiebroekse Polder mogelijk. Met dit bestemmingsplan voor de Vlinderstrik worden ook vigerende bestemmingsplannen in het gebied geactualiseerd en bestaande functies (woningen, infrastructuur, bedrijven etc.) meegenomen.

In de inspraakperiode van 15 mei tot en met 26 juni 2009 hebben onder andere bewoners, betrokkenen, maatschappelijke partijen en wettelijke overlegpartners schriftelijke en mondelinge inspraakreacties ingediend in relatie tot het voorontwerpbestemmingsplan Vlinderstrik. De antwoorden op de inspraakreacties zijn gebundeld in een inspraakrapport,

welke is opgenomen in het ontwerpbestemmingsplan. Ingediende inspraakreacties, nadere planuitwerkingen en voortschrijdend inzicht zijn verwerkt in het ontwerpbestemmingsplan. De colleges van B&W van de gemeente Rotterdam en Lansingerland hebben het eindverslag van de inspraak vastgesteld en besloten het ontwerpbestemmingsplan ter inzage te leggen.

Het ontwerpbestemmingsplan Vlinderstrik is van 13 november tot en met 24 december 2009 ter inzage gelegd. Tijdens deze periode zijn schriftelijke en mondelinge zienswijzen binnengekomen, waarbij laatstgenoemde zijn genoteerd tijdens de op 24 november 2009 gehouden informatieavond. De zienswijzen hebben een divers abstractieniveau. Reacties hebben betrekking op individuele, persoonlijke situaties en de manier waarop deze terug te vinden zijn op de plankaart, de toelichting en de voorschriften van het bestemmingsplan. Andere reacties hebben betrekking op het Recreatief Concentratiepunt dat het recreatieve karakter van de Vlinderstrik moet versterken. Daarnaast hebben diverse reacties betrekking op de verdere planvorming en uitvoering, zoals de recreatieve en ecologische inrichting en bereikbaarheid en het toekomstig beheer. De toename van infrastructuur in en rond het gebied – in het recente verleden (HSL, N471, RandstadRail) en in de toekomst (ZoRo-bus, N209, A13/16) – is een groot zorgpunt. De mogelijk negatieve beïnvloeding van het gebied door dergelijke projecten komt herhaaldelijk terug in de inspraakreacties.

Ten aanzien van het beheer zijn nog geen verdere afspraken gemaakt.

Na een toezegging van de gemeente Rotterdam en de stadsregio Rotterdam, heeft ook de Provincie Zuid-Holland zich bereid verklaard om financieel bij te dragen aan de 40 aanvullende hectares in de Vlinderstrik. Hiermee is deze extra opgave volledig gedekt. Gezien de ruimtelijke en procedurele verwevenheid tussen de PMR-hectares en de extra opgave, is de totale grondexploitatie voor de Vlinderstrik nu sluitend. De grondexploitatie voor PMR 150ha (Vlinderstrik en Schiezone) is in z'n geheel in december 2009 vastgesteld en in uitvoering genomen.

De planvorming voor de Vlinderstrik komt nagenoeg overeen met de in de zesde voortgangsrapportage opgenomen planning. Het in de zesde voortgangsrapportage vermelde tijdelijk capaciteitstekort in de projectorganisatie voor de Schiezone is opgelost; de projectorganisatie is weer op sterkte. De vertraging voor de Schiezone is veroorzaakt door het grote aantal zienswijzen dat door belanghebbenden naar aanleiding van de terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan is ingediend. Het projectteam heeft meer tijd besteed aan een zorgvuldige en adequate beantwoording van de zienswijzen, om de vaststelling van het bestemmingsplan door de gemeenteraad te bespoedigen. De voortgang van beide projecten past binnen de met de UWO en het Uitvoeringsprogramma PMR/750ha gemaakte afspraken.

Communicatie

Schiezone

In 2009 zijn er twee belangrijke communicatiemomenten geweest:

1. Zienswijze-avond in juni 2009. De ingekomen zienswijzen zijn in de verslagperiode verwerkt en beantwoord. Voor belanghebbenden die zich niet konden vinden in de beantwoording van de zienswijzen door de gemeente Rotterdam wordt op 21 januari 2010 een hoorzitting georganiseerd. Hier krijgen belanghebbenden de gelegenheid hun

- zienswijzen nogmaals toe te lichten en te beargumenteren. De uitkomsten van de hoorzitting worden meegenomen in het raadsbesluit eind januari;
2. Informatie- en inspraakavond inzake het inrichting- en beheerplan eind september 2009. Het inrichting- en beheerplan is toegelicht en belanghebbenden hebben hun suggesties en commentaar geleverd. Dit is inmiddels verwerkt in de definitieve versie van het inrichting- en beheerplan. De resultaten worden begin maart 2010 aan de belanghebbenden teruggekoppeld. Tevens zal dan meer duidelijkheid worden gegeven over de realisatie van de natuurontwikkeling.

Vlinderstrik

In november 2009 is de eerste Nieuwsbrief Vlinderstrik huis-aan-huis in het gebied verspreid en aan betrokkenen verzonden. De nieuwsbrief berichtte over de stand van zaken in de formele procedures, maar ook over andere noemenswaardige onderwerpen in de planontwikkeling. Zo is er aandacht besteed aan het grondbezit, het Recreatief ConcentratiePunt, het toekomstig beheer en de

A13/16. De volgende nieuwsbrief verschijnt medio 2010.

De formele bekendmaking van de terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan Vlinderstrik is zoals gebruikelijk gepubliceerd in de Staatscourant, lokale huis-aan-huisbladen in beide gemeenten en op de websites van de (deel)gemeenten. De insprekers op het voorontwerp hebben bovendien een exemplaar van het inspraakrapport ontvangen. Daarnaast zijn bewoners, bedrijven en betrokkenen van de Vlinderstrik ook persoonlijk geïnformeerd over de terinzagelegging, waarbij zij tevens zijn uitgenodigd voor de informatieavond. De avond is bezocht door zo'n tachtig bewoners en betrokkenen en is in een goede sfeer verlopen. Aanwezigen toonden opnieuw een grote betrokkenheid bij het gebied en lijken zich over het algemeen de meerwaarde van een definitief groene bestemming voor het gebied te realiseren.

Via de website www.kiezenvoorgroen.nl kunnen alle planproducten (waaronder het Masterplan Vlinderstrik en het bestemmingsplan) inclusief bijbehorende kaarten en bijlagen worden gedownload. Het laatste nieuws wordt er vermeld en ook de nieuwsbrief blijft via deze weg beschikbaar. Verder zijn er contacten tussen de gemeente Rotterdam, gemeente Lansingerland en individuele bewoners en betrokkenen. Zoveel mogelijk communicatielijnen worden benut.

Grondverwerving

Schiezone

De gemeente Rotterdam heeft reeds een groot deel (ca. 80%) van de betreffende gronden in bezit. In de zesde voortgangsrapportage is aangegeven dat het de verwachting was dat de resterende gronden voor het einde van 2009 konden worden erworven. De persoonlijke situatie van de eigenaren vraagt (altijd) om maatwerk en er zullen op individueel niveau afspraken worden gemaakt. De grondverwerving in de Schiezone duurt daarbij wat langer dan eerder ingeschat. Naar verwachting zal de verwerving op minnelijke wijze kunnen plaatsvinden tegen het einde van 2010.

Vlinderstrik

Ook in de Vlinderstrik heeft de gemeente Rotterdam al een groot aantal hectares in bezit (ca. 70% van het PKB-zoekgebied). Deze Rotterdamse gronden worden ingebracht. Daarnaast zullen er gronden van diverse eigenaren aangekocht moeten worden. Hiertoe is een verwervingsstrategie opgesteld, welke met de vaststelling van de grondexploitatie definitief is gemaakt. Conform deze strategie worden heden met verschillende grondeigenaren in het gebied gesprekken gevoerd, taxaties opgesteld en zijn onderhandelingen over grondaankoop gestart.

- PKB-doel: Groene Verbinding: wandel- en fietsverbinding over infrastructuurbundel

Organisatie

Er hebben zich in de verslagperiode geen organisatorische wijzigingen voorgedaan. De bestuurlijke afstemming en de communicatie voor het deelproject Groene Verbinding verlopen via de projectorganisatie van het deelproject Landschapspark Buytenland.

Planvorming

De stadsregio Rotterdam heeft in september 2006 het Ingenieursbureau Gemeentewerken opdracht gegeven een architectonisch voorontwerp te maken voor de Groene Verbinding en het proces rondom de Groene Verbinding te coördineren. Het voorontwerp is in oktober 2007 opgeleverd. In april 2008 is opdracht verleend voor het definitieve ontwerp. Deze is in december 2009 aan de stadsregio Rotterdam opgeleverd. De stadsregio heeft het definitieve ontwerp voor instemming voorgelegd aan de

meest betrokken partijen. In maart 2010 volgt de formele vaststelling van het definitieve ontwerp door de stadsregio Rotterdam, waarna opdracht gegeven kan worden voor de bestekfase. Ten opzichte van de in de zesde voortgangsrapportage opgenomen planning is er enige vertraging opgetreden in de formele vaststelling van het definitief ontwerp. Reden hiervoor is dat het op een zorgvuldige wijze betrekken van partijen in de aanloop naar de formele vaststelling van het definitief ontwerp meer tijd heeft gekost. Begin 2011 kan de uitvoering van start gaan. Oplevering van de Groene Verbinding staat gepland voor eind 2012. Dit is overeenkomstig de planning van het Uitvoeringsprogramma PMR/750ha.

In de projectomgeving van de Groene Verbinding loopt op dit moment nog één ander ontwikkelingstraject waar de stadsregio door middel van voorinvesteringen op heeft geanticipeerd. Het betreft de aanleg van de wandelwal achter het in aanleg zijnde geluidsscherm A15, ter hoogte van woningbouwlocatie Portland. De wandelwal fungeert als aanlandingsplaats voor de Groene Verbinding aan de (Albrandswaardse) zuidkant. Het aanleggen van de wandelwal is in uitvoering. De wandelwal lijkt nu een stabiele maximale hoogte te hebben bereikt. Hier zou nog een kleine aanvulling met grond of een 'gewichtneutrale' ophoging moeten plaatsvinden ter plaatse van de aanlanding. Of grond een optie is wordt begin 2010 bekeken. Op de wandelwal komt een fietspad te liggen die, via een brug over de Koedood, aansluit op de rotonde van de Rhoonse baan. Aan de (Rotterdamse) noordkant sluit de Groene Verbinding aan op het fietspad Krabbedijkestraat door middel van een koppeling op de Charloisse Lagedijk. Hierover vindt afstemmingsoverleg plaats met verkeerskundige ontwerpers van de dienst Stedebouw en Volkshuisvesting van de gemeente Rotterdam.

Met betrokken partijen in de projectomgeving zijn uitvoeringsovereenkomsten in de maak over realisatie, onderhoud en beheer. De Uitvoeringsovereenkomst met Rijkswaterstaat is in juni 2009 ondertekend. Met de oplevering van het definitieve ontwerp kunnen voor de gemeente Albrandswaard en Prorail ook de uitvoeringsovereenkomsten worden afgerond. Ondertekening is gepland voor het eerste kwartaal van 2010. Met de gemeente Rotterdam zijn gesprekken gaande over het beheer en onderhoud van de Groene Verbinding. Na afronding van deze gesprekken kan ook met de gemeente Rotterdam de uitvoeringsovereenkomst worden opgesteld en ondertekend.

Communicatie

Voor de Groene Verbinding is een communicatieplan gemaakt. In de eerste helft van 2010 wordt op basis van het definitieve ontwerp en voorafgaand aan ruimtelijke ordeningsprocedures een communicatietraject gestart.

Routereservering Groene Verbinding

Scope / doelstellingen

Er hebben zich in de verslagperiode geen scopewijzigingen voorgedaan.

De ambitie is om de gehele Zuid- en Schiebroekse Polder integraal tot natuur- en recreatiegebied te ontwikkelen. Deze ambitie wordt ingegeven door het belang van het gebied op lokale en regionale schaal. Een integrale natuur- en recreatieontwikkeling voor de gehele Zuid- en Schiebroekse polder tezamen bestrijkt ongeveer 140ha. De PMR-opgave voor de Zuid- en Schiebroekse polder betreft de ontwikkeling van 100ha..

Financiën

In de verslagperiode zijn geen grote uitgaven gedaan ten laste van het programmabudget (peildatum 31 december 2009). De financiële verantwoording van de deelprojecten over 2009, welke conform de UWO inclusief accountantsverklaringen wordt opgeleverd, geeft inzicht in de in 2009 gedane uitgaven.

Voor het project Buytenland (incl.de programmasturing op de 750 hectare) is € 117,5 miljoen (prijspeil 2002) beschikbaar. Uit de meest recente grondprijzmonitor van LNV en de lopende onderhandelingen met grondeigenaren, blijkt dat de grondprijs hoger is dan aanvankelijk voorzien. Vooralsnog is het de verwachting dat het project uitvoerbaar is binnen het beschikbare budget. Wanneer de grondprijzen excessief hoger blijken te zijn dan geraamd, volgt een financieel tekort dat vraagt om passende beheersmaatregelen (zie risicoparagraaf).

Voor de twee projecten in de Noordrand van Rotterdam (de PMR-opgave van 150ha) is € 30,5 mln (prijspeil 2002) beschikbaar. Daarbij is een verdeling van de gelden gemaakt tussen de Schiezone (50ha) en de Zuid- en Schiebroekse Polder (100ha). De (financieel sluitende) grondexploitatie Schiezone is bij de vaststelling van het Masterplan Schiezone in uitvoering gegaan. Het vastgestelde Masterplan Vlinderstrik beschrijft het ruimtelijke plan voor de gehele Zuid- en Schiebroekse Polder (betreft de PMR-opgave van 100ha en de aanvullende opgave van 40ha). In december 2009 is de gehele grondexploitatie van de Noordrandprojecten – waar nu ook de Vlinderstrik deel van uit maakt – in uitvoering gegaan. De ontwikkeling van de PMR-opgave (150ha) en de aanvullende opgave voor de Vlinderstrik (40ha) is financieel uitvoerbaar.

Voor de Groene Verbinding is op basis van het definitieve ontwerp een nieuwe kostenraming gemaakt. Hieruit blijkt dat de realisatie, het beheer en onderhoud van de Groene Verbinding binnen het taakstellend budget uitvoerbaar is.

Risico's

De vier deelprojecten van PMR/750ha hebben verschillende risicoprofielen. Zo beschikt de gemeente Rotterdam als projecttrekker van de Noordrand over een groot deel van de gronden in de Noordrand. Daarmee is het risico voor de gemeente Rotterdam in relatie tot de grondverwerving voor de Noordrand kleiner dan het risico voor de provincie Zuid-Holland in relatie tot de grondverwerving voor het deelproject Landschapspark Buytenland.

Na enkele meer algemeen geldende risico's en een algemene toelichting op het voor elk deelproject opgestelde financieel risicoprofiel, volgt per deelproject een overzicht met de meest belangrijke actuele risico's en bijpassende beheersmaatregelen.

Algemeen

- Via bestemmingsplannen moet de ontwikkeling van de deelprojecten planologisch worden geborgd. Dit vergt tijd, met een risico op ongewenste vertraging. Betrokken partijen zetten in op een snel en zorgvuldig planologisch traject met ruimte voor voldoende maatschappelijke betrokkenheid;
- Het PMR-budget wordt verspreid over enkele jaren beschikbaar gesteld. De uitvoering van de projecten vertoont daarmee in principe eenzelfde fasering. In het kader van grondverwerving kan het gefaseerd beschikbaar stellen van budget een financieel risico zijn, wanneer grondaankopen eerder plaatsvinden dan voorzien en er onvoldoende budget beschikbaar is. Deze situatie kan zich voordoen wanneer grondeigenaren en ondernemers om bedrijfseconomische redenen hun gronden sneller willen verkopen. Langjarige spreiding van de uitvoering zorgt ook voor risico's bij de planologische procedures, op sterke prijs- en rentestijgingen en het behoud van maatschappelijk draagvlak. Om deze risico's te beheersen zijn van belang: het vastleggen van de projectgeschiedenis, een eenduidige archivering en projectaanpak en het zorgdragen voor een officiële en traceerbare besluitvorming. Het structureel updaten van de grondexploitatie, waarbij rekening wordt gehouden met rente- en prijsstijgingen, is een andere belangrijke beheersmaatregel.

Financieel risicoprofiel

In de verslagperiode hebben de provincie Zuid-Holland, de gemeente Rotterdam en de stadsregio Rotterdam voor elk deelproject van PMR/750ha een financieel risicoprofiel opgesteld. Hierbij is op basis van de financiële risico's doorgerekend of de deelprojecten binnen het met de UWO beschikbaar gestelde budget kunnen worden uitgevoerd.

De resultaten van de afzonderlijke deelprojecten zijn tijdens een op programmaniveau georganiseerde risicobijeenkomst gepresenteerd. Uitkomst na doorrekening van de financiële risico's is dat alle deelprojecten uitvoerbaar zijn binnen het beschikbare budget (zie financiële paragraaf). Partijen zullen jaarlijks zorgdragen voor een actueel financieel risicoprofiel.

Landschapspark Buytenland

De belangrijkste risico's voor Landschapspark Buytenland in deze fase van de planvorming:

Grondverwerving

- De 'minnelijke' grondverwerving loopt minder hard dan aangenomen. Met de in mei 2008 door Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland vastgestelde ruimtelijke visie is een belangrijke beheersmaatregel genomen om de voortgang van de grondverwerving gedurende de minnelijke fase te borgen. Op grond van dit besluit is het mogelijk om aan de (agrarische) ondernemers in het zuidelijk gedeelte van het plangebied biedingen te doen voor aankoop van grond op basis van volledige schadeloosstelling. Voor de eerste helft van 2010 is een GS-besluit voorzien dat het mogelijk maakt om

ook aan ondernemers in het noordelijk gedeelte van het plangebied biedingen te doen voor aankoop van grond op basis van volledige schadeloosstelling. Tevens hebben de provincie Zuid-Holland en de gemeente Albrandswaard afgesproken dat er uiterlijk eind februari 2010 een door de gemeenteraad van Albrandswaard vastgesteld bestemmingsplan is. Mocht dat onverhoopt niet lukken dan zal de provincie mogelijk besluiten tot het opstellen van een provinciaal inpassingsplan (zie paragraaf 'Voortgang deelproject Buytenland'). Van belang voor de grondverwerving is immers dat er snel duidelijkheid volgt over de planologische bestemming van het gebied. Verwachting is dat de grondverwerving daardoor een sterke impuls krijgt;

- Hogere grondverwervingsprijzen dan geraamd. In de kostenraming is gerekend met de meest actuele grondprijzen die uit de grondprijzmonitor van LNV afkomstig zijn. In 2010 zal voor enkele grote grondeigenaren een bieding worden gedaan. Naar verwachting zal de reactie hierop bepalend zijn voor de prijsstelling in het gebied. In het financieel risicoprofiel wordt rekening gehouden met de situatie dat de prijs hoger zal komen te liggen dan geraamd. Een fluctuatie van de grondprijs heeft geen invloed op de met het Rijk in de UWO gemaakte afspraak om voor 2021 tot realisatie te komen. In artikel 12.1 van de UWO is echter vastgelegd dat in geval van gewijzigde/onvoorziene omstandigheden die een verandering van scope, planning, randvoorwaarden of dergelijke met zich meebrengen, zoals bijvoorbeeld excessieve grondprijsstijgingen, partijen met elkaar in overleg treden. In overleg wordt dan gezocht naar een passende oplossing.

Planvorming

- De gemeente Albrandswaard heeft een ontwerpbestemmingsplan met een uitwerkingsplicht ter visie gelegd, waarbij voor een deel van het plangebied de bestemming 'Natuur – uit te werken' is toegekend. Als gevolg van deze uitwerkingsplicht is het risico op vertraging in de planvorming groot geworden. De provincie Zuid-Holland stuurt op een uiterlijk eind februari 2010 door de gemeenteraad van Albrandswaard vastgesteld bestemmingsplan. Mocht dit onverhoopt niet lukken, dan volgt na instemming van GS en PS van Zuid-Holland zonodig een provinciaal inpassingsplan (zie paragraaf 'Voortgang deelproject Buytenland'). Inzet van de provincie is om in goed overleg met betrokken partijen het project Buytenland binnen de gemaakte afspraken te ontwikkelen. Uitgangspunt hierbij is het opstellen van een plan dat voldoet aan de met de PKB PMR gestelde (kwaliteits)eisen;
- Omdat in de PKB PMR besluiten zijn verankerd als Beslissingen van wezenlijk belang, is het planologisch zwaartepunt op het niveau van de gemeente Albrandswaard komen te liggen. Het risico daarbij is dat de (inspraak)procedures bij het bestemmingsplan mogelijk leiden tot vertraging, waarbij het risico groter wordt wanneer het PKB-plangebied van 600ha en het aanpalende gebied op Midden-IJsselmonde procedureel in één bestemmingsplan aan elkaar worden gekoppeld. De herziening van het bestemmingsplan betreft een groter gebied, incl. de Rand van Rhoon. Door de Rand van Rhoon overwegend conserverend te bestemmen wordt vertraging van het project Buytenland voorkomen. Mocht er een provinciaal inpassingsplan volgen, dan beperkt de scope van dit inpassingsplan zich tot het PKB-plangebied van 600ha. Ook met deze mogelijke beheersmaatregel wordt vertraging van het project Buytenland voorkomen.

Maatschappelijk draagvlak

- Het behoud van het maatschappelijk draagvlak. Het risico van het ontbreken daarvan wordt beheerst door het organiseren van een professionele communicatie met direct betrokkenen en maatschappelijke partijen. In het kader van strategisch omgevingsmanagement wordt in nauw overleg met betrokken stakeholders gewerkt aan oplossingen voor prioritaire issues (zie paragraaf communicatie Buytenland).

Schiezone en Vlinderstrik

De belangrijkste risico's voor de Noordrand-deelprojecten in deze fase van de planvorming:

Grondverwerving

- Om de PMR-opgave conform de UWO te realiseren, dienen particuliere gronden te worden aangekocht. Hoewel waar mogelijk wordt aangekocht op minnelijke basis, kan met een nieuw bestemmingsplan ook tot onteigening worden overgegaan. Het volgen van deze procedure heeft consequenties, zowel voor de planning als mogelijk ook financieel. De verwerving van deze gronden zal dan 1 tot 2 jaar later kunnen plaatsvinden, maar past binnen de met de UWO en het Uitvoeringsprogramma gemaakte afspraken;
- De in de PKB aangegeven begrenzing – te weten het zoekgebied voor de 100ha in de Zuid- en Schiebroekse Polder – volgt niet de logische begrenzing van percelen. De percelen van de in te brengen (Rotterdamse) en de aan te kopen (particuliere) grond in de Vlinderstrik lopen door tot in de aangrenzende reserveringszone voor de toekomstige A13/16. Mogelijk leidt dit tot gedwongen aankopen buiten het PKBgebied. Binnen het projectbudget voor de Schiebroekse Polder en Zuidpolder – conform de UWO PMR 750ha – is geen rekening gehouden met een kostenpost voor deze gronden in de reserveringszone. De verwervingsstrategie brengt dit risico nader in kaart; het belicht de keuzes ten aanzien van de omvang en planning van deze verwervingen en daarmee de ware (financiële) grootte van dit risico. Om dit risico te beheersen vindt vroegtijdige afstemming met de projectorganisatie A13/16 plaats.

Maatschappelijk draagvlak

Het behoud van maatschappelijk draagvlak is belangrijk. De communicatie heeft tot doel zowel tijdens de planvorming als de realisatie bij te dragen aan het creëren van draagvlak voor de plannen en het faciliteren van een goede dialoog met de omgeving. Bewoners, ondernemers en belanghebbenden zijn betrokkenen bij hun leefomgeving en kijken vanuit dit perspectief kritisch mee met veranderingen die de overheid daarin aan wil brengen. De projectorganisatie waardeert deze betrokkenheid en probeert deze kritische blik zo veel mogelijk te benutten bij de planvorming en de participatie. In de communicatie staat transparantie, integriteit en een democratisch verloop centraal. Een belangrijke beheersmaatregel hierbij is het uitvoeren van het communicatieplan dat zowel voor de Schiezone als de Vlinderstrik jaarlijks wordt opgesteld.

Voortschrijdend inzicht bij de volgende fase van de planvorming zal de meer projectinhoudelijke risico's zichtbaar maken.

Groene Verbinding

De belangrijkste risico's voor de Groene Verbinding in deze fase van de planvorming:

- Vertraging in de realisatie kan ontstaan doordat er nog geen duidelijkheid is over de beschikbaarheid van een werkterrein voor assemblage van de Groene Verbinding langs de A15. Er worden zo snel mogelijk afspraken vastgelegd met Rijkswaterstaat en andere partijen over een werkterrein voor de beoogde assemblage;
- ProRail komt met aanvullende, zwaardere eisen en randvoorwaarden dan waaronder het ontwerp is opgesteld. Het definitieve ontwerp is voor instemming voorgelegd aan ProRail.

Organisatie en kwaliteit

In vervolg op het in de tweede helft van 2008 ingezette verbetertraject is in de verslagperiode:

- Door de partners een vervolg gegeven aan het uitwerken van het risicomanagementproces, gericht op het systematisch en continu identificeren, beheersen en registreren van risico's en beheersmaatregelen. Hierbij wordt recht gedaan aan de sturing en coördinatie op programmaniveau en de eigen verantwoordelijkheid van de deelprojecten binnen PMR/750ha voor de (actualisatie van de) eigen risicodossiers;
- Op programmaniveau de halfjaarlijkse risicosessie voor de vier deelprojecten van PMR/750ha georganiseerd met vertegenwoordigers van provincie, gemeente en stadsregio, waarbij voor elk deelproject toprisico's en bijpassende beheersmaatregelen zijn besproken. Voor elk deelproject is een financieel risicoprofiel gepresenteerd dat is opgesteld op basis van een in de verslagperiode uitgevoerde kwantitatieve risicoanalyse. Voor het project Buytenland is ook een risicoprofiel inzake de (haalbaarheid van de) planning opgesteld en gepresenteerd (zie risicoparagraaf).

De provincie Zuid-Holland zal het implementeren van het risicomanagement door de andere uitvoerende partijen blijven stimuleren, met als ambitie dat betrokken partijen in 2010 voor elk deelproject beschikken over een actueel risicodossier, incl. een financieel risicoprofiel.

Bijlage 1: programmabeheersstructuur PMR/750ha

